

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsačerski prvi in tretji četrtlet meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravništvu „DOMOLJUBA“ Vodnikove ulice št. 2. — Nasnanila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 9.

V Ljubljani, 5. maja 1898.

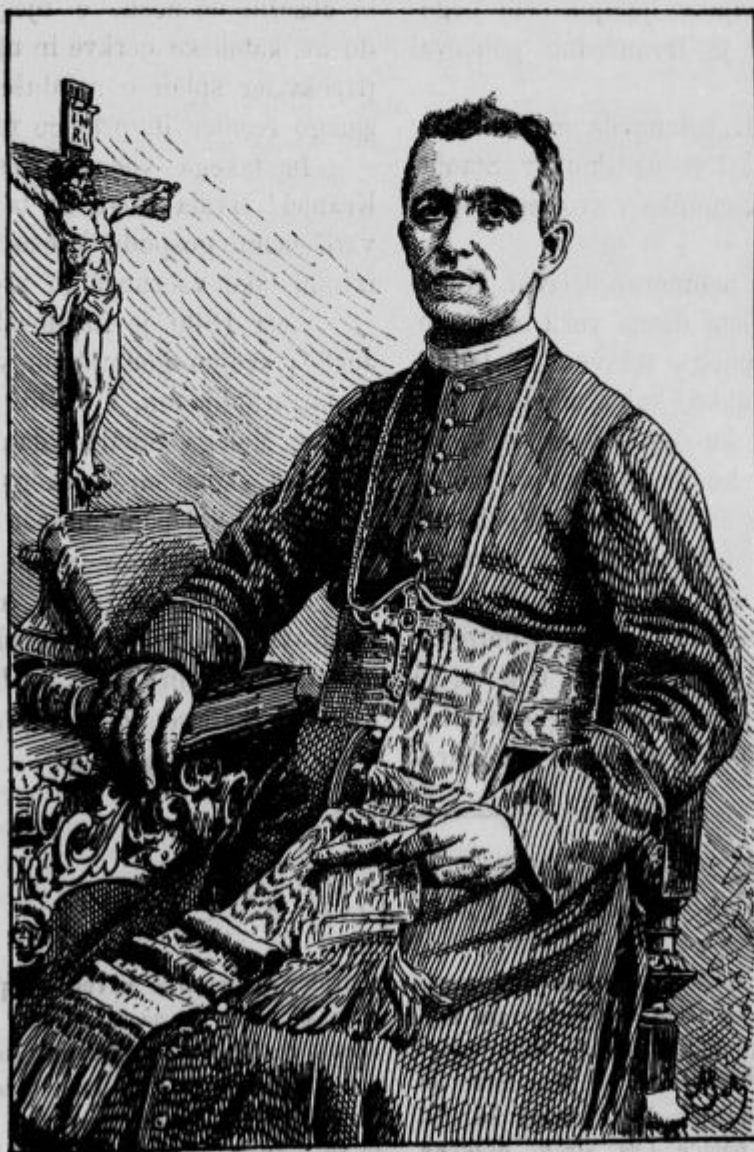
Letnik XI.

Dr. Anton Jeglič,

knez in škof ljubljanski.

Bela Ljubljana in cela dežela Kranjska se z žalostjo poslavlja od prevzvišenega gospoda kneza in nadškofa Jakoba, katerega glas božji kliče v Gorico kot nadškofa in metropolita. Hvaležna srca vseh vernih mu Kranjcev ga bodo spremljala na tej poti in mu trajno hvaležnost in zvestobo ohranila za vse neštnevilne dobrote, katere je tekom trinajstih let, odkar je pastiroval med nami, izkazoval in delil na vse strani v najobilnejši meri.

Hvaležnost do prevzvišenega kneza in nadškofa veže pa naša srca tem bolj, ker smo po njegovem blagodejnem vplivu dobili vred-

nega mu naslednika. Anton Bonaventura se bo glasilo ime novemu ljubljanskemu knezu in škofu.

Porodil se je novi naš višji pastir v Begunjah na Gorenjskem, dne 29. velikega travna 1850, torej ravno v god sv. Maksima, prvega emonskega škofa in mučenca, patrona ljubljanske stolne cerkve, v god onega svetega škofa, čegar staroslavno stolico v kratkem zasede! Zibelka mu je tekla v priprosti kmetski hiši, in prva leta je preživel srečno v domači rodovini, ki se je vselej odlikovala po vzorni poštenosti in bogoljubnosti in je bila kot taka sploh znana.

Ljudsko šolo in gimnazijo je dovršil v Ljubljani. Kot dijak je bil sedem let gojence v knezoškofijskem deškem semenišču Aloysianum, kjer se je odlikoval po izrednem talentu, vzorni pridnosti in odkritosrečni pobožnosti. Leta 1869. je z odliko dovršil gimnazijo in stopil v bogoslovnico ljubljansko. Dne 27. julija 1873. leta je bil posvečen v mašnika; torej bo letos obhajal s sošolci srebrno svojo sv. mašo!

Kot novomašnik je bil poslan na Dunaj v Avguštinej, da nadaljuje svoje bogoslovne študije. Leta 1877. je postal doktor bogoslovja. Vrnivši se v domovino je bil nekaj mesecev kurat ali dušni pastir v novoustanovljeni ženski kaznilnici v svojem rojstnem kraju. Kmalu potem pa je nastopil daljše potovanje po Nemškem in Laškem. Obiskoval je nekaj časa šole, kjer so poučevali svetovnoznani bogoslovski učenjaki. S tem je razširil in utrdil svoje veliko znanje.

Ko se je iz Rima povrnil domov, postal je spomladi l. 1878. podvodja v ljubljanskem bogoslovnem semenišču, kjer je izvanredno poučeval tudi bogoslovce.

Ko se je leta 1881. ustanovila nadškofija v Serajevu v Bosni, poklical je nadškof dr. Stadler dr. Jegliča kot stolnega kanonika v svoj prvostolni kapitelj leta 1882.

Tukaj je bil mladi, neumorno delavni, goreči in učeni duhovnik vsa leta desna roka nadškofu, kateremu je lajšal premnoga težavna in truda-polna dela. Mislino si lahko, kako silno je bila zapuščena tužna Bosna, ko je bila še v turški oblasti in koliko je bilo hudih trudov, predno se je na boljše obrnilo, ko se je Avstrija polastila te pokrajine. Čeprav vedno slabotnega zdravja, hodil je kanonik Jeglič od fare do fare, da je v imenu svojega škofa izvrševal, kar je bilo potreba.

Da bi si Bosna v verskem oziru tem preje opomogla, šel je Jeglič po naročilu svojega nadškofa na razne kraje prosit pomoči in podpore.

Hodil je po Nemškem, Francoskem, Laškem, po Belgiji kot misijonar, proseč za osirotele, siromašno Bosno.

S tem svojim neumornim trudom in s toliko požrtvovalnostjo se je pokazal pravega apostolskega moža, kakoršnih zlasti potrebuje sv. cerkev v sedanjih časih.

A poleg vseh teh telesnih trudov delal je knez in škof dr. Jeglič že od svojih dijaških let dalje tudi s peresom. Slovenske spise je objavljaj v „Danici“, „Glasih katoliške družbe“, „Letopisih Matice Slovenske“ itd. Preselivši se v Bosno je pisal v hrvatskem jeziku zlasti v novoustanovljeni bogoslovski list „Vrhbosna“. Razven tega pa je dopisoval tudi v časnik „Srce Jezusovo“ in drugam. Zadnjih par let je bil jeden najbolj delavnih sotrudnikov novega časnika „Balkan“, ki je ustanovljen navlašč v to svrhu, da po navodilih papeževih zbliža razkolnike s katoličani.

Vsi spisi Jegličevi pričajo o njegovi globoki in obsežni učenosti, o njegovi plamteči ljubezni do sv. katoliške cerkve in nje poglavarja rimskega papeža ter sploh o navdušenosti in odločnosti za zmago resnice in pravice nad lažjo in krivico.

In takega višjega pastirja prejmemo sedaj Kranjci! Hvala Bogu za ta dar! Hvala tudi prevzvišenemu gospodu knezu in nadškofu, da so si izvolili tako vzornega in vrednega naslednika!

Leta 1890. je imenoval nadškof dr. Stadler Jegliča svojim generalnim vikarjem. L. 1893. je postal arhidijakon, l. 1896. apostolski protonotar in lani Malega Šmarna dan je bil posvečen v pomožnega škofa sarajevskega.

Sedaj v lepem mesecu majniku pa se povrne goreči mož zopet v svojo domovino slovensko. Ves narod slovenski ga z veseljem in hvaležnostjo pozdravlja. Mili Bog blagoslovi obilno njegov prihod med nas in vodi in blagoslavljalj vsa dela njegova, katera bo izvrševal med nami v čast božjo in zveličanje duš!

Razgled po svetu.

Dne 20. aprila so se državni poslanci zopet zbrali na Dunaju. Ako me vprašate čemu, bi vam najraje odgovoril tako, kakor je neki poslanec sam v zbornici odgovoril na to vprašanje. Obrnil se je namreč do drugega poslanca in ga vprašal, če vé zakaj so tisti konji na vrhu zbornične palače. (Na strehi državne

zbornice so namreč v več skupinah vpreženi dirjajoči bronasti konji — za olepšavo.) In odgovoril je sam: »Zato, da jedó tisto prazno slamo, ki jo mlatijo poslanci! In skoro je v resnici tako. Med počitnicami se ni spremenilo ničesar; razmere med strankami in vlado so se prav malo zjasnile, položaj v zbornici ostane, ka-

kor je bil, kočljiv in zamotan. Dnevi državnemu zboru so menda že šteti; govori se, da bode grof Thun že v prvi polovici majnita poslal domov državne poslance in jih povabil šele koncem novembra za dva ali tri dni zopet na slavnostno zborovanje v proslavo cesarjeve petdesetletnice. — Dne 26. aprila je zbornica glasovala o obtožbi prejšnjega ministerskega predsednika, grofa Badenja. Pri tem je levica zmagala z 8 glasovi večine in obtožba se je odstopila posebnemu odseku. To glasovanje pomeni precejšnjo zmago združene levice t. j. semiklib kričavev in pretapačev, katerim je žalibog tudi namaka kat. ljudska stranka prišla na pomoč s tem, da se je vzdrljala glasovanja!

Vojaka med Španijo in Ameriko se je začela! Ker se ves svet silno zanima za to vojako, hodimo tudi bralcem »Domoljuba« o njej kaj več poročati. A najprej hočemo nekaj splošnega reči o obeh vojskujedih se državah. — Amerika obstoji iz dveh glavnih delov, iz severne in južne Amerike. Skoro polovico »Severne Amerike« zavzemajo »Zvezne države«, ki so pa jedna država, blizu tako velika, kakor vsa Evropa; prebivalcev šteje 68 milijonov. — Med Severno in Južno Ameriko nahaja se mnogo večjih in manjših, jako lepih in rodovitnih otokov, ki so razun jednega, lastnina Španjcev in Angležev; največji in najlepši so španjski. Med njimi sta zopet največja in najimpenitnejša Kuba in Portoriko, znana vsaj po imenu tudi bralcem »Domoljubovim« valed smodk jednacega imena. Otok »Kuba« je tisti, valed katerega je nastala vojaka. Meri 12 krat toliko, kakor Kranjska in ima 1 milijon 700 tisoč prebivalcev; nekaj nad polovico je belokožcev, ostali so zamorci, vseljeni iz Afrike, da služijo kot delavci. Svet je silno rodovitna in obsajen večji del s cukrovo tratiko in tobakom. Zato se tam tudi skoro vse peča s pridelovanjem sladkorja, ruma, ki se pripravlja s sladkorjem vred, s pridelovanjem tobaka in proizvajanjem smodk. Otok Portoriko je desetkrat manjši in ima iste pridelke, kakor Kuba. — Za Španijo sta imenovana otoka toliko pomena, da bi v sedanjih razmerah brez njih težko obstala. Španija je bila nekdanj rodovitna in bogata dežela, a to je bilo pred odkritjem Amerike. Ko je pa Španjcem prišlo v roke bogastvo, ki ga jim je prinesla na novo odkrita Amerika (l. 1492) so začeli razkošno živeti in lenobo pasti; valed tega je rodovitnost se izgubila in država je od dne do dne bolj slabela, izgubila nekdanja ameriška posestva in obuhožala.

Na mesto prejšnje španjske moči in veljave so stopile »Zvezne države«, ki se vedno krepkeje razvijajo. In te »Zvezne države« že dolgo časa prezijo na imenovana španjska otoka, zlasti na Kubo. Ali dosedaj Amerikanci tega otoka niso skušali doseči z očitno vojko s Španjci, tamveč so le skrivaj skušali Kubance, naj se upro evropskim go podarjem. Ko bi se resili teh, potem jih lahko podjarmijo in sebi prikljopijo. In res že 1812 so se uprli zamorci španjski nadoblasti in v tej vojski je padlo 10.000 zamorcev. Ne dolgo potem so se uprli belokožci; od tega časa nadalje pa ni minulo skoro nobeno leto, da se ne bi pojavil upor na tem ali onem delu kubanskega otoka. Med tem se je na Kubo

priseljevalo vedno več Američanov, ki so s svetom in dejanjem podprali ustase. Zadnji veliki upor je trajal 1868—78 in je stal Španijo 70.000 mož in 150 milijonov goldinarjev. Tudi sedanji upor, po katerem je prišlo do vojske, že traja četrto leto. Američani pravijo, da ne morejo prenašati, kako brezsrčno ravnaajo Španjci s prebivalci Kube. Četudi je očitnje opravičeno, je vendar v novejšem času se to obrnilo na boljše.

Valed teh razmer zahtevale so »Zvezne države«, naj se Španija odreče Kubi in naj jo proglašajo za samostojno. Španjci seveda tega počejo in ne morejo storiti — in tako so Amerikanci napovedali vojsko. Kdo bo zmagal? boste vprašali. Na to je težko odgovoriti. — Glavno vlogo bode v tej vojski igrala mornarica. Z ozirom na število ladij sta obe državi se precej jednako močni, vendar osobe mornarisko je pri Španjcih veliko boljše izurjeno, kakor pri Amerikancih. Nadalje ima Španija okolu pol milijona dobro izurjenih vojakov, mej tem ko Zvezne države vojaštva spleh nimajo; sedaj nabirajo prostovoljce. Sto petdeset tisoč mož ima Španija že sedaj na Kubi; ti so tam že več let in so se že privadili podnebja. — Ali nekaj pa imajo Amerikanci, kar Španjci nimajo, in to je — denar. Tega utegne ubogi španjski kmalu zmanjkati — in zato, če se vojska hitro ne konča, ni težko uginiti, kdo bo zmagal. — Ta vojaka bo imela na Evropo velik vpliv. — Zvezne države imajo 23 tisoč trgovskih ladij, Španija le 1370. Ker bode obe vojni napadali tudi trgovske ladije, bode promet jako težaven. Ameriške ladije ne bodo mogle v Evropo dovažati pšenice in koruze in cena žitu bo pri nas poskočila.

Če tudi pa se je ta vojska že pričela, vendar do večje bitke še ni prišlo. Glavno delovanje obeh strank obstoji v tem, da lovita druga drugi trgovske ladije. — Amerikanci oblegajo tudi nekatera pristanišča na Kubi, med njimi tudi glavno pomorsko mesto Havano. Poslali so tudi oddelek svojih bojnih ladij na Filipine, to so španjski otoki v Aziji, da bi jih tudi tam prišli in jim kolikor mogoče negajali. Bombardovali so tudi že dve pristanišči na Kubi, a znatne skode niso napravili. Tudi španjsko brodovje je odplulo proti Ameriki; kje je sedaj, se še ne vé. Mogoče, da bode napadlo nekatera večja pomorska mesta, kakor Novi Jork itd.

Najnovejša poročila z bojišča se pa glasijo že veliko bolj resno: V nedeljo zjutraj je začelo v zalivu pri Manili (na Filipinih) amerikansko brodovje na španjske vojnoladije; bitka je trajala od ranega jutra do devete ure dopoldne. Na obeh straneh so izgube velike. Španjski ladiji »Kristina« in »Kastila« sta popolnoma pogoreli, jedna se je razpršila, »Don Juan d' Austria« je zelo poškodovana. Izguba Španjcev je velika. — Po drugi bitki postali so Amerikanci gospodarji zaliva pred Manilo, španjsko brodovje pa je skoro popolnoma uničeno. Govori se, da se je tudi Manila že udala. Valed tega je buknila na Španjskem po več krajih vstaja.

Listek.

Brezverčevo življenje.

(Resnična povest. — Pripoveduje katoliški duhovnik iz Londona.)

(Dalje.)

Dvajset let je, odkar sem bil v Eton-u na visoki šoli. Močno sem se sprijaznil z mladim Kavčičem, ki je bil ponos cele šole. Sedel je tri klopi pred menoj in je bil 4 leta stari od mene. Lepe postave je bil, kegljati je znal najbolj in pri vesljanju je dobil on prav vselej stavo. Vedno sva bila vkup. Čeravno še mlad, bil je vendar očiten prostomislec, in ni se bal ne truda ne časa, da je tudi tovariše pridobil za svoje nazore. Dolgo časa sem se trdno držal svoje vere in vrlo kljuboval njegovim nazorom. Kot strog protestant sem dobro vedel, koliko žalost bi napraviljal svoji materi, če bi ta vedela, da je njen sin brezverec.

Ko je prijatelj Kavčič videl, da z besedo ne premore ničesar, se je poslužil družega srdčstva, oh — in posrečilo se mu je popolnoma!

Le z boleščjo se še spominjam nedolžnih šolskih lét, ko sem bil pokoren vsakemu materinemu opominu. Neizrečeno srečo mi je dajala tedaj vera. Pa vse obžalovanje zdaj nič ne pomaga. Kmalu sem padel globoko. Pijančevanje in igranje po cele noči, spanje pri belem dnevu, — vse to moja narava ni mogla nposled več prenašati. Cel teden sem ležal kakor otrok, ki si ne more sam nič pomagati. Nikdar ne pozabim dušnega strahu, ki sem ga pretrpel v svoji bolezni. Strah pred smrtjo me je mučil noč in dan. Spoznal sem, kako sem nespametno ravnal, in sklenil sem, da se popoljšam.

Ozdravel sem. Toda vsi moji dobri sklepi so sli po vodi. Prejšnji verski čut je vedno bolj izginjal iz moje duše. Misel na večnost se je meni pristudila. Zapeljivec moje duše je bil reslahko popolnoma zadovoljen. Bil je predsednik pri nekem brezvernem društvu, in jaz sem bil tudi zaveznik.

Postal sem bolj miren. Niti bal se nisem, niti upal, da bi ne vznemiril svoje duše. Sedanjost je bilo moje edino življenje in sklenil sem, da ga uživam v največji meri. Zapustil sem tudi pijančevanje in iskal si boljših zabav. Takrat sem se udal iz vsega srca glasbi, kateri sem bil že od nekdanj naklonjen.

Potem se napotim za tri leta v spremstvu prijatelja Kavčiča po svetu.

Kmalu po svojem povratku sem se oženil. V začitku sem bil vsled sreče kar iz sebe. Žena moja je bila resnično lepa, in neizmerno sva ljubila drug drugega. Potem sem pa zablodil v največjo zmoto svojega življenja. Soproga moja je bila katoličanka. Sprva sem ji popolnoma dovolil, da sme spolnovati svoje verske dolžnosti, in najmanjšega dvoma si nisem upal vpričo nje izreči, kaj že-le, da sem brezverec; ko sva bila že jedno leto poročena, se me je polastila srčna želja, da bi omajal njeno vero in zaupanje v Boga. V tem hudičevem početju me je prijatelj rad podpiral. — Zvršila sva

peklenški načrt. Kakor stanovitnemu kapljanju vodenih kapljic na skalo — se je sicer počasi udajala, — vendar sva jo pregovorila. Začela je verske dolžnosti zamarjati. Do tu je šlo, dalje pa ne. Spoznala sva, da sva naletela na težavno stvar. Nisva je mogla pripraviti do brezverske, nemirno in nesrečno sva jo pa vendar storila. Časi sem celo mislil, da je svojo naklonjenost do mene predrugačila. Prijatelj Kavčič je bil vedno pri meni. V svoji slepoti sem ga imel vedno za zvestega prijatelja. — Nekoga dne dobim pismo o nenadni bolezni in o bližnji smrti svojega strica. Bil je star častnik in me je prav rad imel. Pisal mi je njegov zdravnik in mi naznanil, naj se nemudoma odpravim, če hočem strica videti še živega. Ravno sem bral pismo na glas svoji soprogi, ko vstopi prijatelj Kavčič. Povem mu, kaj se je zgodilo.

»Pojdi, dragi prijatelj, mi reče, »zgubiti ne smem trenutka, in upam, da bode do tvojega povratka tudi soproga tvoja bolj vesela postala.«

Pozvonim, velim s'ugi, da pripravi moje stvari in opravi konje, ker v jedni uri sem se sklenil odpotovati.

V sobi, kjer sem se preoblačil, sem se razgovarjal s prijateljem Kavčičem. Njegovo srce je bilo polno ljubezni in prijaznosti do mene in soproge.

»Skrbi me«, mi je pravil; »tvoja soproga je bila pred kratkim preveč otožna; kakor da bi ves prejšnji duh izgubila. Prosim, piši ji pogosto, piši ji prijazno. Če ti morem morda v tvoji odsotnosti — želim srčno, da se kmalu vrneš — tu doma kaj postrčiti, iz srca rad.«

Slovo od soproge je bilo žalostno. Doslej se nisva se nikoli ločila. Jokala je. Še nikdar je nisem tako gorko ljubil, kakor ta trenutek in pripravljen sem bil umreti, če bi ji s tem storil le najmanjšo ustugc. Celo noč sem potoval tako hitro, kakor so me mogli nesti brazi konji. Ko sem drugi dan popoldne prišel na stričevo posestvo, sem našel v svoje veliko veselje strica precej boljšega. Lice njegovo je bilo blede in razorano od hude bolezni, svetil pa se je od sreče in udanosti; njegove temne, duhovite oči so bliščale od radosti, ko mi je roko stiskal s svojimi velikimi, koščeniimi prsti; neizrečeno je bil vesel, da me je po dolgem času zopet videl.

»Sem se mislil, da je po meni«, je dejal stric, »in da te ne vidim nikoli več. Toda, hvala Bogu, in neskončni dobroti njegovi, da mi je dal še nekaj časa, da se bolje pripravim za nebesa. Ti pa lahkó pri meni ostaneš, dokler se ne ločim od sveta. Kmalu, prav kmalu se bode to zgodilo, kajti, čeprav se veliko boljše počutim, vendar mi pravi srce, da bodem prav kmalu umrl.«

Obljubil sem, da mu ne bo druga roka zatisnila očij kakor moja. — Čeprav smo vsak dan pričakovali smrti, vendar je živel še sedem tednov. Med tem sem prav dostikrat pisal svoji soprogi in dobival srčne odgovore. — Zadnja ura dobrega strica se je približala.

Zavidal sem ga za smrt njegovo; saj je bila smrt resnično dobrega moža, in čutil sem, da ima vera, akoravno sem jo imel tedaj kot slepilo, vendar čudovito moč, da umirajočega tolazi. Soprogi sem naznanil smrt in da sem prevzel atričeva posestva. Tisti odgovor je bil nekako hladen, pa imel nisem tedaj časa, veliko na drugo misliti. — Potem pa nisem dobil nobenega odgovora več. Strahovita bojazen se me je polastila. Predstavljal sem si v duhu, da leži na smrt bolna vsa bleda, — mrzli pot ji stopa na čelo. — Zvečer tistega dne, ko smo pokopali strica, povem oskrbniku, kako in kaj, sedem na voz in odhitim v največjem diru proti Londonu.

Prišel sem o polnoči, in videl nisem nobene luči v hiši. „Emilja je šla k počitku“, sem si mislil; „upam, da ni bolna; kakó boče iznenadena, ko me ugleda. Pisma moja so se gotovo izgubila.“

Služabnik je zaman trkal na vrata; naposled so odprli. Hitim notri, sprejme me stara hišnica in dva služabnika; vsi so bili blede, tresoč se in na pol oblečeni, kakor bi ravno vstali.

„Gospa!“ zavpijem, in neka slutnja se me polasti; „kaj dela moja žena? ali je bolna? mrtva?“ Skoro vpil sem, grabil sluge in zahteval odgovora. „Povejte mi precej, ker sicer znorim!“

„O gospod!“ odgovori hišnica ihtéča, — „ne prajajte me, rajši prej umrjem, kot Vam to povem!“

Strah me spreleti po vseh udih. Nekaj hipov stojim molče in gledam némo z odprtimi očmi jokajočo žensko. Naposled dobim vendar glas in rečem:

„Pojdite z menoj v knjižnico.“

Tu ponovim svoje vprašanje. Ona pada na kolena, solze ji lijó po licih, vije rokó v obupni bolesi.

„Ženska!“ ponovim, „kje je moja soproga?“

„O moj drsni gospod“, pravi, „prenesite, kar vam povem. Upala se nisem pred vašim odhodom izraziti kako sumnjo. Zdaj smo pa prepričani. Vaša nesrečna gospa je ušla z vašim prijateljem Kavčičem...“

„Ušla!“ zakričim od nepopisane bolečine; kakor bi se zabliskalo pred mojimi očmi, — kakor grom je udarilo na moje uho, — in popolnoma uničen se zgrudim. J

* * *

Kaj se je dalje zgodilo, — ne vem. Pričele so se dolge sanje z neizrečenimi strahovi. Naposled se vendar nekoliko zavem — v norišnici! Moje temno oko je strmelo brezčutno na pobeljeni steni in škromno svetilko na oknu.

Nazadnje se vrata odpro in dva moža vstopita. Jeden, boljše vnanjosti, pristopi k meni, mi potípa zilo, položi mi svojo roko na čelo ter pogleda začudeno in veselo svojega spremljevalca.

„Gospod, kje pa sem?“ ga vprašam.

„Le tjo, dragi moj!“ reče „nikar preveč ne govorite; hudó ste bolni, pa boče kmalu bolje. Med prijatelji ste. — Ivan, razveži ga!“

Hipoma mi odstranijo skrbno in nežno vezi na rokah. Potem mi dajo neke pijače, in kmalu trdno za-

spim; spal sem celih 20 ur. Zbudil sem se okrepcan; razum je bil nekoliko jasnejši kakor prej.

Dan na dan, ko si zopet nekoliko opomorem, spoznavam vedno bolj strašno resnico. Teško sem se boril proti novemu blodenju, proti obupu in samomoru, kopnel sem vsled tolke krivice in strastno hrepenel po sovraštvu. Sreča moja je bila strta in potopljena, jedino le za maščevanje je še gorela moja duša; želel sem nesramneža, ki mi je ženo odpeljal, preganjati do konca sveta in ga pokončati, stréti, zdrobiti, kakor se zdrobi prah pod nogo. Čez mesec dnij me izpustó, bil sem zdrav.

Takoj sem jel na vse strani popraševati. Nekaj mesecev je bilo vse zastonj; prišli so jima na sled do Pariza, potem pa je bila sled zopet zgubljena. Hitel sem v Pariz s sklepom, da preiščem celo mesto, če ju najdem. Poklical sem policijo na pomoč, našel posebne ogleduhe, toda — brez vspeha.

Preklinjal sem svojo previdnost, da sem se tako slepo zanesel na nezvestega prijatelja! Kako bridko sem obžaloval, da sem kdaj skušal odvrniti ženo svojo od njene vere! Njena vera bi bilo najboljšo varstvo, da jo nisem v nji zatrl. Čutil sem, da sem sam povzročitelj njene pogube, toda gorje njemu, ki je oskrnil svojo čast, zatrl svojo srečo in mir moj z nogami poteptal! In to je bil moj prijatelj, katerega sem smatral za najboljšega človeka ter sem mislil, da sem si ga vendar s svojo dobrotljivostjo nase navezal. Kajti, ko je zgubil vse svoje pri igralni mizi, sem ga preskrbel z več tisoči, in vrgel dolžno pismo v ogenj! Moj denar, moja hiša, srce moje — je bilo njegovo — in vendar kako peklenško me je ogoljufal!

Nekega jutra pride k meni vratar hotela, kjer sem tedaj stanoval, in mi naznaní, da želi policijski agent koj z menoj govoriti. Prinesel mi je ugodnih poročil, in bil je bogato obdarovan. Preteklo noč je namreč izvedel, da se nahaja Kavčič pod izmišljenim imenom v Flornci.

Takoj hitim na perotih maščevanja v Firence.

Ne bodem vam pripovedal posameznosti skoro dvansajstmesečnega lova za tem ubogim parom skoro skozi vsako državo evropsko. Kakor stekel pes sem divjal, in prav malokrat sem zgubil sled, pa usoda mi je bila neugodna. V Baden-Badenu bi ga kmalu ujel, — — odpravil se je, potem ko je zgubil veliko svoto denarja pri igralni mizi. Prišel sem zvečer; ko sem zvedel zanj, bi bil do smrti gonil svojo divjačino, da se mi ni prevrnil voz; ostati sem moral v ubožni nemški krčmi, besneč, da ne morem do njega.

Zgubil sem sled in tudi nič več dobil. Še več kot dve leti sem potoval okrog ves obupan, pa pomagalo ni nič, nič več se nista prikazala.

Zdaj prideva do dogodka, katerega vam doslej še nisem povedal. Oskrbnik mojega posestva je tu v mestu. Sinoči sem šel k njemu, da mu neke listine izročim; ker se nisem čez dan še nič sprehajal, sem se peš napotil domú. Šel sem od njega okoli 11 uri. Noč je bila strašno mrzla.

Ce je bil kao na ulici, se je skrbno zavijal v plašč, da se varuje maza. Ko sem šel ravno po najbolj zapuščenem mestnem delu, spazim ubožno obločeno žensko, katere trudno in počasi prikeraka proti meni ter me poprosi ubogajma. Stignem ji v roko pol krone, ker videti je bila vsa slaba in premra. Toda — njen glas, če prav le uho šepetanje, je zadel moje srce kot železni udarec. Spominjal sem se tega glasu, né, — strašna misel, ne more biti, — toda, ko sem ji zlat stianil v mazo, tresočo roko, jo ostro pogledam v obraz, — njene oči so bile povešene, niso se srečale z mojimi. Poteze na licu so bile taiste, toda izraz na licu, lepota! — kako drugačna! —

Bila je moja žena.

(Dalje sledi.)

Nov samostan na Kranjskem.

Znano je, da je bil nekđaj v Stičini na Dolenjskem zelo velik in imeniten samostan, v katerem so prebivali nad 650 let cistercijami ali »beli menihi«, kakor so jih ljudje imenovali po belih oblačilih. Ta samostan ima za Kranjsko deželo in za vse Slovence zelo velike zasluge. Menihi so skrbeli za dušni in telesni blagor ljudstva. Ustanovili so več novih fara, katere so sami vodili in oskrbovali. Zlasti so razširjali čiščenje Matere Božje; in odtod prihaja, da Slovenci še sedaj tako radi časte Marijo, da se smejo imenovati »Marijin narod.« Zaradi tega je tudi na Kranjskem tako veliko cerkva posvečenih Mariji.

Menihi so tudi obdelovali zemljo in učili ljudstvo kmetijstva in drugih gospodarskih stvari. Imeli so tudi že v davnih časih šolo v svojem samostanu, ko šol na Kranjskem sploh še ni bilo. Imeli so v samostanu tudi lekarno za celo okolico. S tem so ljudstvu zelo veliko koristili, ker tedaj so bile lekarne še jako redke.

V onih žalostnih časih, ko so se Turki napadali Slovence, bil je stiški samostan kakor trdnjava, v kateri so našli okoličani varno zavetje. Pod poveljstvom menihov so srčno odbijali napade nevernikov. Včasih je

bil samostan premagan, menihi pobiti ali odpeljani v sušnjoat, a vedno zopet se je na razvalinah vzdignil nov samostan kakor mogočen grad.

Ljudstvo se še sedaj pominja, koliko dobrot so užili reveži na samostanski porti, kjer so dobivali hrano. Hud udarec je bil za Kranjsko deželo, zlasti pa za Dolenjsko, ko je cesar Jožef II. l. 1784. samostan zati in menihe ven pregnal. Neka stara pesem pravi o tej krivici: »Kako more to biti, da cesar sme to storiti? ... Koliko revnih ljudij doslej v klostru živi; zdaj bo vse to nehale, ker se je Bog razžalil! ...«

Zadaji izgnani stiški menih P. Viljem Zump je umrl l. 1835. v Ljubljani; bil je dober prijatelj pesniku Vodniku.

In ta steroslavni samostan stiški je prišel zopet v roke nekdanjim lastnikom. Cistercijani iz Mehrerau na Predarlskem so ga kupili od vlade in se bodo v njem naselili. Dolgo se je pletlo to pogajanje, a sledajšče se je, hvala Bogu, vendar le sredno izvršilo.

Letos sv. Marka dan sta došla v Stičino prva dva patra, in sicer prijor P. Gerard Maier in P. Kolumban Hehl. Ko staro zidovje nekoliko popravita in za samostan priredita, potem pridejo v Stičino še nekateri patri in fratri. Ščasoma pa se bodo gotovo tudi Slovenci začeli oglašati za vsprejem v samostan. Med patre se bodo sprejemali dijaki, ki se dovedli osem šol na gimnaziju. Med fratre pa se sprejemajo pošteni in krepki mladeniči, ki čutijo v sebi potrebo za meniško življenje.

Samostan ima v svoji lasti tudi veliko zemljišč: polja, travnike in gozde, katere bodo obdelovali fratri in drugi. Patri se pečajo z dušnim pastirstvom, s poučevanjem mladine in z raznim studijami. Fratri pa obdelujejo zemljišča in doma se pečajo z različnimi ročnimi deli, n. pr. z mizarstvom, vrtnarstvom, slikarstvom itd. Kdor stopi v ta samostan in v njem napravi slovesno obljubo, se potem v noben drug samostan ne preseli.

Bog daj, da se pozivljeni samostan kmalu lepo razvije ter povzdigne do tiste slave in moči, katero je imel nekđaj!

Razgled po Slovenskem.

Dopolnilne volitve v ljubljanski mestni zastop so dovršene. Zmagala je združena narodna stranka v vseh treh razredih — združeni nemškutarji in socialni demokratje so popolnoma propadli. Da so se volitve tako srečno izvršile, se je v prvi vrsti zahvaliti katoliško-narodni stranki, ki je pri tej priliki zatajila sama sebe in pozabila na vso bridko preteklost ter volila priporočene kandidate narodne stranke. Merda je opravičeno upanje, da bo pomlajeni občinski odbor računal s tem in da bo vpošteval besedo katoliško-narodne stranke, kedar jo bo povzdignila v obrambo mestnega gospodarstva in javne pravnosti!

Potres, je bil dne 17. aprila ob 11. uri, 50 minut po noči po mnogih krajih na Kranjskem. Ako tudi je bil precej močan, vendar škode ni napravil.

Srebrno pareko je praznovala dne 20. aprila princezinja Gizela, hči našega cesarja, poročena s princem Leopoldom, drugim sinom havarskega princaregenta Luitpolda.

Umrl je dne 19. aprila v Cerkljah na Goranjskem ondetni župan in bivši nadučitelj g. Andrej Vavken. Koliko spoštovanje je pokojni užival ne le v domači občini, ampak tudi v okolici, pričal je njegov sijajni pogreb.

Javni ljudski shod je priredilo dne 24. aprila v ljubljanskem rokodelskem domu slovensko katoliško delavsko društvo s sledečim vspehom: 1. Obrtna sodišča 2. Položaj stavbinskih delavcev. Pri tem shodu so socialni demokratje zopet pokazali svoje fino obnašanje, a še boljše na populatanskem svojem shodu pri »južnem kolodvoru«, kjer so se skazali kot prave umetnike v metanji vrčkov, lomljenji stolov in razbijanju z gorjačami, tako da so jih morali poslati nekaj na ufriverzo — na rotovž. Pač se morajo vsi poštenjaki s stado obrniti od take stranke!

Prvi majnik je praznovala slovenska krščanska-socialna zveza z izletom na Šmarno goro in Šnt Vid, ki se je nepričakovano dobro obnesel. Tako pobožnost mnogostevnih krščansko-socialnih romarjev v prijaznem Marijinem hramu na Šmarni gori, kakor tudi populatanska ljudska veselica v Šnt Vidu se je zvršila tako lepó, da gotovo ostane vsem udeležencem dolgo časa v prijetnem spominu. Kakšen razloček med praznovanjem prvega majnika pri krščanskih socialistih in pa — socialnih demokratih. Ta z Bogom v cerkvi — tam brez Boga v pijanosti po gostilnah.

Kanonično vmeščen je bil dne 26. aprila č. g. Mikheil Koželj na župnijo Podbrezje.

Z Breziji Ujudno se naznanja, da se je pričela s 1. majem vsako nedeljo prva sv. maša ob pol 7. uri in druga ob pol 11 uri — obe s pridigo; ob Marijinih praznikih pa 1. sv. maša ob pol 7, druga pa ob 10. uri. — Vsakdanje maše za romarje ostanejo kakor preteklo leto ob istem času, t. j. ob pol 10 uri.

Zbolela sta nevarno gg. Jan. Dolinar, župnik na Raki in Dominik Jančič, eksposit na Gori pri Sodratici ter se priporočata v molitev.

† Matija Dolganč, slovenski veteran. Iz Pianine. — Priznано je junastvo naših slovenskih vojakov. V mirnih časih pohlevni in miroljubni — pred sovražnikom ne poznajo strahu, ampak s čudovito srčnostjo in hladnokrvnostjo p'anejo v boj in v polni meri storijo svojo dolžnost. Častna znamenja, ki krasijo hrabre pri naših junakov pričajo o njih delih. Njim se sme pristevati tudi Matija Dolganč, ki je dne 26. sušca t. l. v 85. letu starosti v gradu Hasberg žaspal v Gospodu. — Rojen je bil rajnik dne 18. dec. 1813 v šentiljski okolici, fara Dramlje na spodnjem Štajarskem kot sin prostih kmečkih starišev. Po dovršeni ljudski šoli se je šel učiti strojarskega rokodelstva. L. 1833 so ga potrdili k vojakom, in sicer k 4. bat. trdnjavskega topništva. Precej leto potem je bil p'eložen k poljskemu topništvu k 5. polku, kjer je služil do konca svojega vojaštva. Ko je odslužil postavno dobo 13 let se je dal angažirati proti kavčji 120 gl. in premiji 200 gl. za daljnih 8 let. 1838 je avanziral za nadtopničarja, l. 1853 za korporala in l. 1851 je postal ognjar. Udeleževal se je bojev v viharjih letih 1848 in 1849 ter bil na predlog polkovnika Mamula za svojo hrabrost v bitki pri Petrovaradinu dne 19. sušca 1849 l. na Ogerskem odlikovan s srebrno svetinjo I. reda. L. 1854 si je pri neki paradi vsled padca s konja zlomil nogo ter je kot invalid zapustil

priljubljeno vojaško službo, katero je svetlo in vneto opravljal skozi 21 polnih let v najbolj nevarnih in burnih časih. Zapustivši vojaštvo je prišel v službo kot pisar in nadzornik delavcev k tržaški lesno-trgovski hiši Polei & Hauser v Lukanji na Štajarskem, odkoder je leto pozneje prestopil v službo svitl. kneza Hugo Windisch Graetza. Tudi tukaj se je odlikoval s svoje zvestobo in natančnostjo v vršenju odkazanih opravil ter z globoko udanostjo do plemenitega gospodarja in svojih predstojnikov. L. 1878 je prišel v enaki stopinji na Kranjsko k graščini Hasberg, kjer je dobival prav do svoje smrti redno svoje plačo, dasi zadnja leta zaradi starosti ni mogel več delati službe. — Pri vojaci se je bil Dolganč tekom 21 let tako izobrazil, da je govoril nemščino popolnem pravilno in izvrstno ter pisal kakor kaligraf celo v poznih letih. Veselje je bilo videti, kako je še kot 80 letni starček vojaško nastopal, po koncu hodil ter v vsem svojem vedenju kazal starrega vojaka-korenjaka. Kako blhek je sedaj vojaški stan proti prejšnjim časom. Prav je dejal saljivo star vojak: Nekdaj se je vrnil fant od vojakov s sivimi lasmi, da so ga domači težko spoznali, zdaj kornaj eho stajajo zamaze, pa ga še domov pošljejo. Rajni Matija Dolganč je nbsil poleg hrabrostno svetinje bojno medalje in vojaški službeni krizec. O praznikih si je vselej pripel svojo odlike na psi in možato korakal proti cerkvi. Zvesto je služil ne le cesarju in pozneje svitemu knezu, ampak tudi svojemu Bogu. Redno je obiskoval božjo službo in imel svoj sežez v farni cerkvi blizu altarja. Prejemal je sv. zakramente in opravljal vsak dan svojo molitev. Kedar je kaj obolel, je praveččas poklical k sebi duhovnika in se prav vestno pripravil za odhod k glavnemu »raportu« v večnosti. Vse je spostovalo ljubeznjivega starčka, ki menda pač nikoli ni komu kaj zalega storil. To je pričal tudi njegov pogreb dne 28. sušca, ki se ga je udeležilo mnogo gospóde in ljudstva ter spremilo rajnika na farno pokopališče v Pianini. Škoda, da mu ni B. g. še za nekoliko let podaljšal življenja. Letos bi bil prejel jubilejno svetinjo in hrabrostno doklado. Toda Bog je sklenil drugače. Poklical je zvestega služabnika k Sebi, da mu podeli zadnje in najlepše odlikovanje: zlato krono večnega zveličanja. — Časten spomin vrlemu slovenskemu veteranu!

Efektna loterija mesta ljubljanskega. Kakor znano, dovolil je presvitli cesar vsled potresa toli prizadetemu mestu ljubljanskemu prireditelj efektne loterije, katere je založena z 2700 glavnimi in stranskimi dobitki v vrednosti 100.000 kron. Prvi glavni dobitek v znesku 50.000 kron izplačal se bode, ako bo lastnik lotične srečke to zahteval, v gotovini v zlatu. Čisti dohodek efektne loterije namenjen je zakladu za regulacijo ljubljanskega mesta. Z ozirom na občekoristno svrhu te loterije in na nizko ceno srečk nadejati se je zivahne udeležbe vseh slojev našega prebivalstva. Srečke dobivajo se po kroni (50 krajcarjev) v vseh tobačnih trafikah, loterijah in menjalnicah. Javno žrebanje vršilo se bode nepreklicno dne 4. oktobra 1898.

Romanje k sv. Krvi. Ker je prvo nedeljo po prazniku vnebohoda Gospodovega vsako leto velik shod pri sv. Krvi, namerava podpisani z nekaterimi tovarisi letos romati na imenovano božjo pot. Ker bi se utegnili se kodo drugi nam pridružiti, povemo takoj, kako hočemo popotovati: Odsli bi na »nebohod Gospodov« zvečer, in sicer s tistim vlakom, ki gre o polnoči iz Ljubljane na Gorrenjsko, tako, da se peljemo čez Trbiž do Vidma. V Vidmu pridemo v petek okoli poludne. Vožnja do tje kaj stane sem in tje okoli 5 gl. V Vidmu se združimo z romarji, ki navadno o tem času pridejo s Primorskega in se peljemo v petek zvečer 15 malih železniških postaj dalje do Št. Daniela, kjer prenočimo. Za to vožnjo se plača kak goldinar. V soboto zjutraj odrinemo k sveti Krvi, kjer ostanemo do nedelje opoludne. Ob 10. uri je v nedeljo slovesna sv. maša, in potem procesija s sveto Krvjo Gospodovo. Ker bo spremljal romarje slovenski duhovnik, preskrbljeno bode tudi za slovensko duhovno opravilo. V nedeljo opoludne zapuste romarji bežjo pot, in se vrnejo ali proti sv. Višarjem ali pa na Sveto goro, kamor bo komu drago.

František Nastran, Rudno, pošta Železniki.

Utonil je dne 25. aprila blizu Planine posestnik Matija Slabé iz Ivanjega Sela župnije Unec. Bil je na Jurjevem semnju v Planini. Popoldan je iskal voza, da bi se bil domov peljal, ker je težko hodil. Spustil se je potem vendar peš iz Planine in najbrže pri znamenju ob stezi čez »Osrédke« padel v vodo. Bog se usmili njegove duše! — Dne 1. pa je utonil na barju v cestnem jarku Jože Krogec, posestnik iz Črne vasi.

Iz Dragomlja: Dne 20. svečana so napadli Franc Habijan I., Franc Habijan II. in Tine Habijan, Janeza Dragarja, posestnikovega sina iz Dragomlja in ga ubili. Zalostni oče je tako zgubil edino podporo, katero je

imel v svojem marljivemu sinu; prejeli so sicer hudobni pretepači malo kazen: prvi 10 mesecev zapora, a druga dva po 8 mesecev, a sina očetu vendar-le ne morejo vrniti. Mladiči — varujte se pobojev!

Iz Borovnice: Dne 14. aprila je bila pri nas zaobljubljena potresna procesija na Zalostno goro, v zahvalo, da smo bili pred tremi leti v primeri z drugimi kraji od potresa malo prizadeti, in v odvrnenje prihodnje take nesreče.

Od sv. Trojice v moravski fari: Na velikončno nedeljo prijeli so pri nas dva mladoletna tatova, ki sta med službo božjo kradla tobak in smodke. — V Brezovici smo imeli tudi občinske volitve; zmagala je brezovska občina, a sv. Trojiška je propadla.

Iz Peč: Dne 18. aprila smo pokopali občesposovanega posestnika in gostilničarja Janeza Mala, p. d. Banturja. Bil je res mož postenjaka in skozi 38 let ključar župni cerkvi. Svetila njegovi duši večna luč!

Ponesrečil se je 21. aprila posestnik Jakob Vodnik, po domače »Bardarček« iz žirovskega Vrha, občine Trata, ko je povlačeval na novo zorano njivo. Splatili so se mu voli ter ga tako nesrečno podrli na tla, da je prišel pod ostre zobé brane, ki so mu zadali več težkih ran, zlasti na glavi, vsled katerih je nekaj dni pozneje umrl.

Družbi sv. Cirila in Metoda je g. veletrtec Iv. Perdan do sedaj daroval 1000 gl. povodom svoje kupčije z vžgalicami »Družbe sv. Cirila in Metoda«. Bode najtorej vsem slovenskim krogom priporočen tudi za prihodnje.

»Družbe sv. Cirila in Metoda kava« je pred 14 dnevi izšla. Zaloga na dobro in debelo je pri Iv. Jebačinu, trgovcu v Ljubljani. — Slovenke! Zahtevajte v vseh prodajalnicah le to izborno domačo kavo.

Raznoterosti.

(Versko prepričanje.) Jako lep dokaz verskega prepričanja je poročal nek nemški časopis iz Bona: Nek zdravnik je sklenil operirati bolnega kmeta, ki je hude bolečine trpel vsled raka na jeziku. Mnogo visokošolcev, ki se bavijo z zdravilstvom, je bilo navzočih. Zdravnik je povedal bolniku, da ga hoče ozdraviti, vendar bode izgubil govor za vedno. »Ako imate komu se kaj povedati, storite takoj, pomislite, da je morda zadnja beseda, katero bode sedaj izgovorili.« — Vse je bilo mirno, kakor v grubi; vsi so poslušali, kaj bode bolnik povedal. Ta se nekoliko vzdigne s svojega ležišča in potem izgovori prelepe kriščanske besede: »Hvaljen bodi Jezus Kristus!« — Vsi so se čudili temu vernemu možu.

(Kaj je povod prepogostih medsebojnih prepиров?) Na to zanimivo vprašanje odgovarja nek laški časopis govoreč o dvobojih. V zadnjih 10. letih so se ljudje dvobojevali iz sledečih vzrokov: vsled časninarskih pre-

pirov je bilo 947 dvobojev, ljubezni 730, političnih vprašanj 377, razžaljenj 219, napadov 178, kvartanja 19, neznanih vzrokov 79. Glavno vlogo so tedaj igrali časninarski prepiri in ljubavne spletke. Največ dvoborilcev je časninarjev in vojakov. Leta 1888 je bilo med 538 borci 156 časninarjev in 165 častnikov; odvetnikov 64, dijakov 63, učiteljev 22, poslancev 14, tovarnarjev 13, uradnikov 6, bankirji 3 in igralci 3. O dvobojih med kmeti ne vé statistika nič povedati; kajt kmet je premoder, da bi se pečal s takimi bedarijami. Take dvoboje nahajamo le med olikanci, ki so vse prej nego katoličani. Saj dobro vedo, da cerkev prepoveduje vsak dvoboj in odreka v dvoboju padlim cerkvenim pokop. — »Kdor pa cerkev ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očitni grešnik.«

(Stara učenka.) Neka vdova iz Holmara ob Renu je dobila poročilo iz Amerike, da ji je njen brat zapustil v oporoki 12.000 mark. Po ameriških postavah pa

mora oni, ki podedva tako svoto denarja, lastnoročno podpisati oporoko; tu ne velja izgovor, da ne zna pisati, kajti podkrižati se ni dovoljeno. 84 leta vdova tudi ni znala pisati. Kaj je bilo sedaj storiti? Po dolgem premišljevanju so sklenili jo toliko naučiti, da podpiše svoje ime. Po štirih tednih polnih truda se je posrečilo neki učiteljici jo naučiti lastnoročni podpis. Podpisala je oporoko in v kratkem prejme dedščino.

(Kača kot domača žival.) V Braziliji živi neke vrste kača. Gibota jej pravijo, katera najraje počgane lovi in jé. Ker je v Braziliji nenavadno veliko podgan, so ljudje kačo Giboto navadili na hišo, da jim po sloopju lovi podgane. Po dnevu leži ta kača mirno in leno v kakem kotu in se za nikogar ne zmeni; a ko se tema stori, gré na lov za podganami. Hše in človeka se tako navadi, da se ga drži kakor pes. Po mestih to koristno kačo prodajajo po trgih po 5 do 6 frankov jedno.

(Pogozdovanje Krasa.) V pretečenem letu so obasadili 300 oralov Krasa z 1 milijonom 751 tisoč borovcev. Razun tega so zboljšavali tudi nasade prejšnjih let, in porabili za to na 177 orah 458 tisoč borovcev in 125 tisoč jelk. Od l. 1876 so na državne in deželne stroške nasadili na Krasu 2396 oralov, za kar so porabili 21 milijonov 22 tisoč in 380 drevesc. Upanje imamo, da bo gole kraske planjave zopet jedenkrat pokrivalo iglato gozdovje. Tudi letos bodo menda zasadili precejšen kos Krasa.

(Podoba Matere Božje ob eksploziji bombe) Iz ruskega mesta Kureka se poroča: Dne 20. sušca se je razletela v znamenjskem samostanu bomba. Neznani mož jo je bil položil pod okvir čudežne podobe znamenjske Matere Božje. Bomba je razbila železni okvir, stopnice, svečnike, okna in vrata. V steni se je pokazala velika razpoka. Podoba Matere Božje pa je ostala nepoškodovana.

(Oba o isti uri na enak način umrla.) V Freilassingu na Bavarskem se je pripetil ta-le čuden dogodek. Žena nadzornika tramvaja je sedela 20. sušca zvečer v veseli družbi svojega moža in sorodnikov, ko jo hipoma zadene srčna kap, tako da je bila takoj mrtva. Žena je bila stara 39 let. V ravno tisti uri se je ločil od sveta tudi v veseli družbi svojih znancev njen oče, katerega je tudi kap zadela. Telegrama, ki sta sporočila smrtno novico, sta se krizala.

(Dve živi pridigi.) Pred nekaj tedni je na cerkvenem pragu v Buffalo v Ameriki nenadoma umrl star mož. Bil je še pri sv. maši. Predno je izdihnil, je rekel okolistoječim: »Vesel sem, da sem bil vedno pripravljen na smrt. Vedno sem imel željo, umreti na nedeljo po sveti maši.« Po teh besedah je umrl. Gotovo lepa smrt! Drugo živo pridigo je dal mladi morilec John Meid, ki je bil k smrti obsojen, ker je umoril svojo ženo. Ko so ga peljali na vislice, je rekel svojim prijateljem: »Poglejte, kam pripelje človeka prevelika pijača.« Pregovor pravi: »Kakor človek živi, tako tudi umrje.«

(Hud mož.) V New-Yorku so zaprli nekega Brauna, ker je jako grdo postopal s svojo ženo. Zapreti ga je

dala ona. Kmalu pa ji je bilo žal, in sklenila ga je obiskati. Šla je v jetnisko pisarno, kamor so poklicali Brauna. Zakonska sta se poljubila in kake pol ure prav živahno razgovarjala. Čuvaj opomni moža, da je čas potekel in da se treba vrniti v ječo. V tem hipu izvleče Braun nož in zabode ženo v levo stran vratu. Rana je obsežala glavne žile, in v malo minutah je žena izdihnila. Ko ga je prijel čuvaj, je tudi njemu prizadel več ran. Pri morilcu so našli dva noža; najbrže je hotel umoriti najprej ženo in potem še samega sebe.

(Socijalistična ura.) Uprava nekega obubožanega moža je prišla na dražbo. Ko so bile razprodane različne stvari, naredi klicar važen obraz in zakliče kupcem: »Sedaj pa, gospoda, nekaj izvanrednega: socijalistična ura!« Pokazal je pri teh besedah stensko uro, kateri se je zob časa prav dobro poznal. »Kaj? Socijalistična ura?« oglasi se nekdo med kupci. »Da, socijalistična! Ura »dela« samo osem ur na dan.«

(Socijalni demokratje — brezverci.) Ze mnogokrat smo imeli priliko pokazati, da socijalni demokratje nimajo nobene vere. Tako piše nek socijalističen list, ki izhaja na Češkem: »Naj tudi vabijo velikonočni zvonovi vernike v cerkev, nas socijalne demokrate vabi spomlad v lepo, prosto naravo.« S takimi izjavami se odtrgava socijalna demokracija naravnost od krščanstva. Nje voditelji taje očito Boga, neumrjčnost duše, večno plačilo in prosto voljo. In pri tem se drznejo trditi rudeči listi in njih voditelji, da jim je vera privatna stvar, da niso brezverski. Tako govorjenje je gola hinavščina. Socijalistično vodstvo sovraži vsako pozitivno vero, in napada na vsej štiti vse, kar le diši po krščanstvu. Kakor pišejo socijalistični listi, tako govore tudi poslanci »sodrugov«. Dne 3. pr. m. je govoril štajerski poslanec socijalistov, krojač Resel na nekem shodu v Eisenerzu: »Dve stranki sta, ki hočeta pomagati delavstvu, kršč. socijalna in demokratična. Prva veruje v Boga, druga je materijalistična in veruje v naravno razvijanje družbe, ne oziraje se na Boga.« Tako govore socijalisti! Kdo pa so njih duševni voditelji? Največ je židov; saj so bili tudi židje prej voditelji liberalnih strank. Ni čuda torej, ako socijalni demokratje, kojih početnika sta žida Marks in Lassale, psujejo krščanstvo. Da se res židje voditelji te brezbožne stranke, se vidi lahko iz njih listov. V njih napadajo le cerkev, njeno premoženje in duhovnike. O židih ni brati nikdar niti najmanjše žaljive besedice. Saj imajo vendar židje tudi mnogo premoženja. Sam Rothschild ima več premoženja, nego vse cerkveno premoženje v Avstriji; a vendar ga puste rudečkarij pri miru. Vrana vrani očij ne izkljuje.

(S pomočjo fotografije.) Neka žena, stanujoča v Lausanu, je shranjevala svojih 550 dolarjev v železni omari. Nekega dne je hotela odpotovati in iz strahu da ne bi bila okradena, je spravila omaro v peč. Med tem, ko je bila žena odšla pride njen sin domov. Ker je bilo že mrz, je zakuril v peči, ne da bi bil opazil omaro. Kako se prestraši žena, ko pride domov in opazi v peči ogenj! Zaklad, kojega je toliko časa varovala, je bil spremenjen — v pepel. K sreči se ni dotaknila žena pe-

peknatih listov. Nesli so omaro k nekemu fotografu, ki je list za listom naslikal. Država je izplačala prestrašeni ženi popolno svoto.

(Očetomer.) V Elsaau se je nedavno izvršil grozen zločin. Piamonoša Anzilon se je sprl s svojim 24letnim sinom valed neke malenkostne stvari; pri tem prepiru je umoril sin svojega očeta. Po umoru je hudobni sin

sesekal truplo očetovo in je vrgel v bližnji potok, kjer so je kmalu našli. Umora se je udeležila tudi mati morilca.

(Viseke odlikovanje.) Ruski car podelil je red sv. Anè veletržcu s semeni v Budimpešti g. Edmundu Mauthnerju, ki si je veliko zaslug pridobil za razstavo peterburske cesarske vrtnarske družbe.

Narodno gospodarstvo.

Predavanja o boleznih med domačimi živalmi.

(D dalje.)

Da se te bolezni preprečijo, treba je pred vsem povsod stroge svaga ip lepaga ravnanja z živaljo. Ato pa žival oboli, povedal nam je za vsako teh bolezni tudi prostih zdravil in pomočkov, kateri, ako se o pravem času in po pravih rabijo, tudi gotovo pomagajo. Če je pa stvar sumljiva in zamotana, naj se pa pokliče živinozdravnika, ki je v takih slučajih edini zanesljivi svetovalec in pomočnik. Le pri mazatih nikdar iskati sveta in pomoči; kar bolezen se sama akasila ni, skazi pa mazec se v toliko, da za bolno žival več rešitve ni.

Da se med prašiči pogubonosna škrlatna tako pogosto širi, usrok so največ, da, po vsem dekle, katere oskrbujejo te živali. Navadno puščajo ostanke hrane v korutih po čele tedne; na te skisane in vsmrajene ostanke nalivajo nova oblodva; kar ostane, se zopet v koritu puči, in v teh ostankih se vedno bolj množijo one glavice, ki nepraviljajo pri prašičih norilko škrlatino. Po vsakem krmljenji treba je sprati korita v svinjakih ter do dobrega očistiti in pomiti s hladno vodo, da se vedno snazna. Prešičem pa tudi kisline kaj dobro dá; najbolje stori jim ona — raz drevje prazgodaj odpadlega sadja, toraj piskavcev. To sadje naj hi se skrbno pobegato in kladlo prešičem; čisti jim želodce in dela kri živo-zdravo.

(To je pa tudi iz sadjarskega stališča zelo koristno; vsak prazgodaj odpadli plod hrani v sebi črvogosenico piskurja. Ako se plodovi puste pod dnevjem ležati, izlezejo gosenčice iz njih, se spravijo nazaj na drevo in se lotijo tam zdravih plodov. Ako, se pa tako odpadlo sadje sproti pobira in prašičem poklada, se s tem prav radikalno vničujejo tudi piskurji in se zavaruje pred njimi ostalo sadje, kar je gotovo, tudi veliko vredno. Opomba, degninikova.)

Vrli strokovnjak pokazal nam je tudi več prav praktičnih instrumentov, ki se rabijo v pomoč pri obolenju živali; med drugimi požarnikovo cev za napeta goveda, vsekalec za puščanje krvi, cevko za odvod mleka iz oteklih in vnetih kravjih seskov ter še več drugega.

Ko je bilo predavanje samo na sebi dokončano, pričeli so vdeleženi posestniki povpraševati g. Folakovskega še za eno in drugo stvar tičočo se živinoreje. Na vsako prašanje sledil je temeljit odgovor. Tak zapupen pogovor trajal je pa zopet skoraj celo ura.

Vseh udeležencev bilo je toliko, da je bila obširna soba I. šolskega razreda do vseh kotov polna. Vsi poslušalci sledili so temeljitemu poduku z največjo pozornostjo.

Vrlemu strokovnjaku p. n. g. Arturju Folakovskemu se pa s tem javno izreka za trud njegov priiskrenej zahvala s željo, da nam pride kmalu zopet kaj potrebnega pojasnit in razložiti! Bog ga živi!

Mačeha od črnjela spravimo lahko tako le iz papirja: Ča je črnjela iz sisk, pomazemo mačeha s zredčano žvepleno kislino. Druga vrst črnjela mačeha pa pomazemo z močnim spijetom, ki je pomazan nekoliko s soljno kislino, potem pa obrišemo s čopičem, katerega smo pomočili v čisti spijet.

Kožuhovalno obnavljanje pred molji, ako je zračimo nekaj dni na solncu, potem jo dobro pretolčemo in pogledamo, če ni videti kakoga mačeha. Na mixi jo potlej lepo kolikor mogoče brez gub slozimo skupaj, potrasemo s kakim praškom zoper mrčese, zavijemo v platneno rjuho in to skrbno zasijemo. Vse pa zavijemo v papir, katerega zalapimo.

Kako smitajmo steklenice. Zlasti, če je voda precej vprazenasta, opazimo, da se kakor neka megla polžečasoma na steklo znotraj. Zoper to ni boljšega nego sveži olupki krompirjevi. Te zredemo na drobne kosce in jih denemo v steklenico; v to nalijemo toliko vode, da jih pokrije. Potem dobro premešajmo in steklenica je čista.

Zoper duh iz ust: Po 2 gr. saharina in ogljiko kislega natrona, 4 gr. salicilne kisline, 200 gr. najdišejšega alkohola zmešajmo in desimo 8 do 10 kapljic v kozarec in ga napolnimo z vodo. To geglajmo, zraven pa pazimo tudi, a si snazimo zobe in usta po vsaki jedi.

Duh po čebulah odstranimo lahko iz nožev, ako jih drgnemo s suho soljo.

Prihodnja štavilka „DOMOLJUBA“ izide dan
19. maja 1898 zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj, 30. aprila:	2,	43,	79,	26,	85
Trst, 23. aprila:	57,	4,	86,	29,	90.
Trst, 23. aprila:	79,	22,	90,	62,	84.
Grac, 30. aprila:	59,	9,	51,	40,	44.

Posestvo na prodaj.

Svojo kupljeno kmečko hišo, ki stoji blizo mojega novo zidane poslopja na Okroglem pri Kranjs, bi rad prodal. Oddal je kupcu koš sadnega vrta, nekaj gozda, seno, njivo, sploh toliko zemlje, da bi se rodila krava. Posestvo bo kar najbolje uga-jalo, kakernu obstajau. Bisma prosim pod naslovom:

Tomo Zupan,
v Ljubljani.

291 3-3

HERBARNY-jev

podfosfornasto-kali

apneno-železni sirup.

Ta 28 let s največjim uspehom rabljeni prvi sirup raztaplja sluz, upokojuje kašelj, pomirja želod, daje sluzi do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jača in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahki si privajajoči obliki, je jako koristno za marjenje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slahotnih otrocih pospešujejo marjenje kosti.

725 20-19

Cena steklenice je 1 gld. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Polsteklenic ni.)

Prosimo, da se vedno izrecno zahteva Herbarny-jev apneno-železni sirup, kot znak izvora se nahaja v steklu in na zamašku lpu. Herbarny-jev vtišnjeno z vzvišenimi črkami in nosi vsaka steklenica poleg stoječe uradne registroy varstvene znamke, na katero znamenja naj se blagovoli paziti.

289 9 Osrednje skladišče:

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“
VII./1, Kaiserstrasse 73 in 75.

V zalogi skore v vseh lekarnah na Dunaju in v krenovinah.

100 do 300 gld.

na mesec lahko pošteno zaslužiti sleherni ter povsed brez zgube, ako hoče prodajati postavne dopuščene srečke in državna pišna.

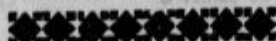
Posodba za izdelavo
Oesterreicher, Budapest VIII,
Deutschergasse 3. 459 10-10
96 10-10

Vizitnice

in koverte

priporočja

Katol. Tiskarna.

Prodá se iz proste roke hišo posestvo

309 3-1 v Podgorici

a frugo vred in vsem gospodarskim orodjem. Posestro obsega hišo s tremi sobami, vežo, dve kleti, kaščo, dva hleva, vse zidano; dva svinjaka, šupo in kozolec, vse v najboljšem stanju. Zemljišča je: štiri orale nltv, okole, 800 sežnjev sadnega vrta, travnika, pašnika in listnjaka ter tri orale in 1400 sežnjev kmetijskega gozda. Posestvo je oddaljeno pičle pol ure od železniške postaje ali deset minut od župne cerkve v Dobropolju. — Tretjino kupnine plačati je takoj drugi dve tretjini po dogovoru pod ugodnimi pogoji. Na željo se dá tudi v najem za več let polje, posejano z lucerno deteljo. — Več se izvê pri lastniku od 8. do 13. junija t. l. — Pismene ponudbe naslovijo se na gospoda Ivana Adamiča, urgovca v Križovacu na Hrvaškem.

Za slučaj, da se ne oglasi kupec, prodaja se hode košnja trava in datela dané 12. junija t. l. proti plačji o Božiču.

C. Klemt,

tovarna za polkna.

Brúnov na Češkem

priporočja svoja izvirna, šestkrat odlikovana polkna in lesena zagrinjala na valcih.

Cenik brezplačno.

Agentje za razprodajanje pri privatnikih se vsprejemajo. 307 5-1

406 3-1 **Hiša**

z opeko krita, imajoča tri sobe, prostorna, dobra klet, svinjak in hlev — vse zidano pod eno streho in madih vrt, je iz proste roke na prodaj na Podreči pri Medvedah.

Več se izvê na Podreči pri kovaču Janezu Narobe.

290 3-3 **Hiša na prodaj**

z dvema sobama, vežo, pod hišo dve kleti, svinjak, skedenj, kozolec, polje hiš vodnjak, lep prostoren vrt, njiva za 5 marnikov posevka. Posestvo je četiri ure oddaljeno od župne cerkve. — Prodá se iz proste roke. Cena 1400 gld.; 1/2 cena precej, drugo po dogovoru. Janez Brega, p. Krka, Dolanjska.

5-4 4 3/4 klg. kave. 285

poštine prosto proti povzetji, ali če se denar naprej pošlje, zajamčeno najbolje blago.

- Afrik. moka, biserni . gld. 3-75
- Santos, fini 4-
- Kuba, zelen posebno fina . 4-80
- Ceylon, modro zelen p. f. . 6-25
- Štali java, rumen. p. f. . 6-30
- Biserna kava, zelo fina . 5-70
- Arab. moka, hladnoč . 7-10

Cenik in čarinski tarif zastoj. Ettinger & Co., Hamburg.

Spnejnme se takoj v službo izvežhan mesarski pomočnik proti mesečni plačji 8 do 10 gld. pri Francu Logarju, mesarju v Ajdovščini. 308 3-1

Zarezano strešno opeko

(Strangfalz-Nachziegel)

prešano opeko za zid in navadno opeko za zid ponujata po znatno znižani ceni

Knez & Supančič 294 3-3

tovarna za opeko v Ljubljani.

Priporočilo.

Vodnjakar Andrej Frantas iz Poženka pri Crkljah je izkopal ob moji novozidani hiši na Okroglem 85 metrov globok vodnjak. Priznati mu moram nenavadnega poguma in ga splošno priporočam.

292 3-3

Tomo Zupan.

Marijacetljski grenčec

(v trgovini popolnoma prost, sme ga tudi prodajati vsak trgovec. **Raspredajalec dobé najvišji popust.** Plakati v vseh jezikih za reklamo se dobé zastonj.)

Okrepčujoč, okusen, poživiljajoč, osvježujoč, v dijetelnem oziru blagodejen je

Želodčni liker najfinejšega vonja (aroma) in najboljega ukusa, ne zaperno grenek, marveč prijetno pegren. — Srečno izbrana sestava izredno dobrih, čistih zelišč, najvestnejša priprava z najboljšo podstavo alkohola omogoči prirejanje najjavnstnejšega želodčnega grenčeca, kateri krepi želodec in je potrjen po neštivilnih zahvalah. — Steklenica 20 kr., 6 stekl. 1 gld., 12 stekl. samo 2 gld. — Dobiva se v vseh prodajalnicah, toda pri nakupovanju: **Pozor!** Varstvena znamka. **Marijino Celje**, katera je oblastveno vknjižena. Glavna zaloga:

Varstvena znamka.

Lekarna Trnóczy, Ljubljana, Kranjsko,

katera raspóhja — da se občinstvo seznaní s pravim, pristnim blagom — najmanj 6 steklenic z obratno pošto po vseh delih sveta. 191 24—28

Poročilo

lekarno pri zlatem orlu

I. Svobode naslednika
v Ljubljani, poleg čevjarskega mosta.

Vsled letošnje nizke cene ribje masti znižal sem pristnemu ribjemu olju ceno tako, da originalna steklenica, koja je veljala doslej 50 kr., velja odselej samo 35 kr.

Geniki, obsežajoči vsa ljudska domača zdravilna sredstva in homeopatična zdravila, kirurški obvezila in zdravila za živino itd. razpošiljajo se na željo vsepovsod zastonj in franko. Odpošilja se točno in pripravlja vestno.

Mr. Ph. Mardetschlaeger,

289 4

lekarnar in kemik.

Sidro Liniment. Capsici compos.

231 13 iz lekarné Richter-jeve v Pragi

priznano izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobiti posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kratko kot 707 39—32

Richter-jev liniment s 'sidrom'

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z znano varstveno marko 'sidro' kot pristne.

**Richter-jeva lekarna
pri zlatem levu v Pragi.**

Krompir za seme

beli (onejídovec), rumeni in rožnik se dobi pri **Alojziju Kanc-u** v Ljubljani, Dunajska cesta št. 42. 294 8

Vsega ozira vreden

ter domač izdelek je iz kranjskih planinskih rastlin napravljén liker 272 6

„Triglav“

J. Klauer-ja v Ljubljani.

Po svoji čistosti in veliki zdravilni moči za zelodec je ta žganjina vsega pripročevanja vredna. Kot krepčalno pičajo naj bi imeli ta liker v vsakem gospodinjstvu.

Na prodaj je v lekarnah gg. **M. Leustek** in **Ubaldo Pl. Trnóczy**, kakor tudi večinoma pri vseh prodajalcih delikates in v specerijah. 25—24 99

PRISTEN

Cena stroja 25 kr. (50 vintarj)
vsebins 500 gramov.

V svojo jestjo koristí naj zahtevajo in jemljejo kupovalci le take izvrstne zavoje.

Pege

286 10-4 odpravi v 7 dneh popolnoma 566 10-10

dr. Christoff-a izborni, neškodljivi

Ambra-crème

edino gotovo učinkujoče sredstvo proti pegam in za olepšanje polti. Pristno v zeleno zapečatenih izvornih steklenicah po 80 nov. ima na prodaj

Jos. Mayr-ja lekarna v Ljubljani.